ئاواتە خنکاوەکان

دیوانی شیعری رەحمان تەرەغە

«خاتوونی من»

لەگەڵ خۆر ئاوا بوونی هەر ئیوارەیەك

چاوی حەزم بۆ ژوانی تۆ

خاتوونی من

ئەبڕمە بەر درگاكەتان

چاوەڕێتم،

لەگەڵ خشپەی پێی ڕێبواران

لەگەڵ چرپەی هەر گەڵایەك

لەگەڵ شنەی هەر شەو بایەك

چاوەروانم

بەروانینی گوشەداری چاوەكانت

وەكو هەتاو بۆ ئاسۆی ژین

یشك باوێی.

70/3/15

«خۆشەویستی»

دڵم ئەکەم بە گۆی زەوی

چاوەکانم فەرشی ڕێگات

دەستەکانم بۆ پردە باز،

هەم بۆ کایە و

هەم بۆ هاوڕاز

تا بە سەریا بێی و بچیت

نەوەك دڕك و دالّی زۆردار

توشت بکا ڕێی ناهەموار

70/3/19

«وێنە»

لەسەر دوندی چیای سەرکەش

لەگەڵ خۆر وێنەت ئەبینم

شەڕ ئەکات و

بە نیگای پڕ لە سیحر و ناز

کایە بە شێعری هێشتا باڵ نەگرتووی

ئەم کاتەم ئەکات

ئەبینم پەنجەی زێڕینت

سێ بەندی دڵم دەپسێنێو

تاڵی مووت جێگیر ئەو دەکات.

70/3/19

«مزگێنی بەهارێکی بێ بڕانەوە»

گوڵە گەزیزە شۆخەکەم!

کەبۆنی بەهارت کردۆتە مزگێنی

بۆ ژیان

بۆ زیندو بونەوە و هەرمان.

من دەزانم کە پەیامی ژیانەوەی

وەزەکانت

بە شاپەرەوە لکاوە.

خۆزگە منیش

بمتوانیبا جارێك وەك تۆ

- تەنیا جارێ -

مزگێنێ بەهارێکی وا

بێ بڕانەوەم

لەگەڵ شەپۆلی بی سنوور

بە دیاری بۆ بهێنایەن.

ئەوسا منیش

وێنەی تۆ کرنۆشم دەبرد

بۆ سروشت و جوانی وڵات.

71/12/12

«هەڵپەرکێی پەپوولە»

هەڵپەرکێ و شادی پەپولە

بەدەوری مۆما

لە خۆشەویستی و ئەوینی پاکێتی

کەچی گڕی تێبەر دەداو

دیسووتێنێ

ئەیکا بە تین،

بە کۆی زوخاڵ

بەڵام وەفادارە لەسەر

پەیمانی خۆی

ئەو پەپولە باڵ رەنگینە

باڵ ئاگرینە

پێدەکەنێ و

دڵ خۆش بەوەی

کرنۆش ئەبا

بۆئیلاهەی جوانی و ئەوین

گیانی بەخت ئەکا لەرێگەی ئامانجی

بەرز و شیرین.

72/4/11

«ژیانەوە»

لەكانگای پڕ هێزی هیوا

گەڕانەوە، ژیانەوەیە

لەوەرزی پێك گەیشتنا

گوڵ نەشئەیە

شكوفەی ئەشقێكی شیرین

بۆ یادگاری

بەرێوەیە.

دار بە ڕوی كوێستانی دڵم

لە بۆن و بەرامەی وەرزی

نۆیدا

بۆ تووڵە نەمامی شلكی

وا خەریكی بەر هێنانە

ئەوەش رەوتێكی سروشتە و

دیاردەیە بۆ من و تۆیە.

هەوێنی گیانی دار بەڕو

بۆ ژیانێكی سەر بە خۆ

هەر چڕۆیە!

72/3/7

«باغی هەتاو»

رێگا دوورە

رژد و هەڵدێر، بێ سنوورە

لوتكە و بەر بەیان

پێشەنگن

بۆ ئەزمون و

تەقڵە لێدان

دەبا بئاژوێ و سڵ نەكات

ئەسپی خۆش ركێفی هەنگاو

بۆ سەر لوتكە،

بۆ گەیشتن بە روناكی و

باخی هەتاو.

«رەشە داڵ»

داڵی برسی و چاو جنۆك

دەڕوانێتە ژێر باڵی و

چاوەڕییە بۆ مەرگی ئەویندارانی ژیان

کە جستەی خەستە پڕ لە

رازیان بکاتە تێشوو

بۆ چەن ساتێکی ژیان.

73/4/24

«روان»

تۆوی خۆشەویستی بووم من

بە رێژنە بارانی عەشقت

سەرم هەڵدا

کەسینگی مێژووم هەڵدڕی

پێم لە دونیای ئەوینت نا...

لەو رۆژەوە

کەلە پێدەشتی سینگتدا

چارشێوی

عەشقی پیرۆزتم دا بەسەردا

ئەویندارم....

ئەویندار...

«زامی دەروون»

لە ژێر پەردەی راز و تەما

کێ ئەزانێ،

ئەم دڵەی من بۆ بە خەمە؟

لە زیندانی سینەی شەودا

لە قەفەسی بلورینا

بە لێدان و دڵە خورپەی

لە نێو تەم و تاریکیدا

لە بەرچاوی دەهاژێ و

درێژە بەرەوتی ژینی ئەدا

کێ ئەزانی،

لە ژێر باڵی رەشی شەودا

چیها فرمێسك ـ دڵۆپ، دڵۆپ

یا بە رێژنە ـ

لە چاوی خەم دێنە خوارێ؟

بەڵام هاورێ

رۆژێ دادێ

زامی دەروون بە ئارەقەی

سوێری ئەم پاییزە سوورە

سارێژ دەبێ و دا دەمرکێ

70/12/16

«ئاخ» (بۆ هاوڕێی جوانه مەرگم «ئارام» شاعیری بەهار و ئەوین)

ئاخم بۆ تۆ..

گوڵاڵەکەی خوێن و هەتاو

خۆزگە دەمزانی

بە دەستی کامە گژە با

دەماری پڕ خوێنی گەرمت

تەزووی ژاکانی تێچزا؟

هۆ... سەمفۆنیای عەشق و ئەوین

ئەی ئەوکەسەی وەك فریشتە

باڵی فرینت کردەوە و

شا باڵت لەخمی شینی گلێنەی ئاسمان هەڵكێشا.

که دەنگی جوامێرانەت وەك بروسکە وڵاتی داگرت

ئاسمانت بۆ کەوتە هاوار

بەڵام .. بەڵام

نەیتوانی تنۆكێك باران ببارێنێ،

جەستەی زامار و ژاکاوت

لە قاقڕی تینوێتی دا

لە نێو جۆلانەی دڵۆپێك دا بنوێنێ

ئاخم بۆ تۆ...

ئاخم بۆ تۆ...
71/3/17

«قوربانی»

هەر كە ئاڵقەرێزی درگات ترازاند و
دەروازی ماڵت كردوە و
لە بەر پێتا قومبەلەیەك تەقییەوە
هەراسان مەبە ئەگەر رامچڵەكاندی
دڵگیرمە بە
ئەگەر بە پرژاندنی دڵۆپە خوێنێ
وێنەی رازی خۆمم لە سەر لاپەڕەی كوڵمە
نەخشاندی.
دڵگیرمەبە ئەوە دڵمە جێم هێشتووە، لە جێژوانت
لە بەر تیشكی خۆری رووتا
خۆی رانەگرت
گیانی داو بوو بە قوربانت

73/2/5

«زەماوەند»

گوی... ها دەنگ دێ

لە ئەو پەری نەمانەوە

لە دەشتی کاکی بە کاکی

لە گەڵ شەپۆلی نەسرەوتن

گوێم لە دەنگی

زرینگە زرینگ و

زیل و بەزمی کاروانێکی

بێ پسانەوە بە رێوەیە

سەر قافڵەکەی، زاوایەکی لە بەر دڵان،

ئێسك سووك و

ئاشتی خوازە

خۆشەویستی ئەستێرانە

گش کاتی ژیانی سەوز پۆش

بۆ ژییانە

بووك، گزینگی خۆرەتاوە

هەموو رۆژێ

سە لە بەیان تا ئێوارێ

دانیشتوانی ئەم هەرێمە

دەیانەوەێ

بە دەنگی دەهۆڵ و زوڕنا و

ڕمبارزێی و تەقڵی و هەو هەوی

شۆڕە سواران

بە گەڕی داوەت و سەما

بێگویزنەوە

خۆرە تاویان...

74/5/12

«پەیكەرەی هاوار»

لە شارێكی پڕ لە غوربەت

چاوم بە دیمەنی ناسیاوی پەیكەرەی

هاوار كەوت

بیر و هۆشم

تەنانەت تان و پۆی لە شیش

ئاوێتەی هاواری ئەو بوو

دەستە هەڵبراوەكانی

خستە ناو دەستی زامارم

هەتا هێزم لە گیاندا بوو

پڕ بە گەروم

هاوارم كرد.

بۆ چەند چركەیەك، تێم راما

چاوەكانی

لە چاوەروانی ئەو تۆدا

سپی ببوون

پێیان ووتم

تۆ كوڕی ئەو هاوارە، نی

لە بەستەڵەك و سەرمای ژینا

چەماوییەوە

چاوەکانت

لە چاوە روانیدا لێڵ نەبوون بەرێوە!

بەڵێ کاکی پەیکەر تاش

هاتم بۆ شاری تەم گرتووت

شاری لە ناو رکەی ئاسن

ئەدرەوشاوە

هێندی تریش

هاواری لێ بەرز بۆوە

پەیکەرە کەت

کەچی

هیچ کەس نەبوو کە بێ دەنگیەوە

شەپۆلی بە سامی دەنگی

لە نێو بریقە و زروقەی

دوو روییدا

نرکەی ئەهات.

هاتم ئەم شارەی گەروی وەك بلوێری شوانان بوو

بۆ دەربڕینی هاوارمان

بەڵام!

لە جیات هاوار

خەويكى وا سارد و نامۆ

شارەكەتى گرتبوە باوەشى...

ئاخۆ!؟

هاوارىيە يكەرەت

دەگاتە گوێ

بۆ هەستان و

راسانى نوێ

74/7/9

«ئاواتە خنکاوەکان»

پێشکەش بەم گەورە کچانەی کە خۆیان

لە ناو تاو ئازار و ئەشکەنجەی دەرونی سووتاندو

هاواریان لە گەرودا قەتیس ماو، لە بەستێنی

سەخڵەتی ژینا ئارەزووەکانیان سووتاند و بۆ کڕوزی

هەر لە ناو مێشك و گەروياندا ما.

بەڵی پێشکەشە بەم گەورە کچانەی

کە دەنگی هاواريان بەردی شەق کرد

بەڵام کوا گوێی بیستن... کوا؟!

لە نێوان زام و ئازار لە گاژوم کرد

لە دەس هاوارە قەتيە کانەوە

چەکەرەم دا

لە گەڵ زەردەی خۆرا بۆ ژين

پەيمانم بەست

شين بووم و سەوز هەڵ گەڕام

لەگەڵ گزنيگا تيك ئالام

هانای هەناسەم بەگوڕتر دەبوو هەردەم

کاروانی رووباری دڵم

بەنيو دەمارە کانمدا سووڕی ئەدا

من بە زەردەی رۆژی دەم کەڵ

ناشتام دەکرد

بۆژوانی تریفەی مانگ

کاتم ژمارد

لەگەڵ شنەی کازێوە دا

لەنێو خرمانەی گوڵانا

کایەم دەکرد

سیرە سیرِی سێوەرِە بوو

لەبەر پێما عەتری بۆن خۆشی

بیرەوەریان دەپرژاندە نێو هەناوم

ئای کە چەندەم حەز لە کولکە زێرِینەیە

تیشکی چاوانم خۆلەکەوانەی سێحری

رەنگە کانی بگالێنیَ

هەتا پێی رابگا دەستم و

لە چینگ ئازاری کچێنیم رزگاریم بێت 1

منی لە ناو حەڵقە، حەڵقەی زەنجیر کونی یاساکانا

شەتەك دراو

بیرم لە ناو ژەنگ و ژاری

ئەفسانەی ئازادیدا

سەرگەردانە

دەمەویَ بۆ دەرباز بوونم

بە کامی گەورەترین ئازار رۆچم

لۆمەم مەکەن

لە تەوافی هیواکانما

گیانم داوە...

74/12/12 نیوەشەو

1- باورێکی کۆنە دەڵێن هەر کچێ دەستی بە کۆلکە زێڕینە بگا دەبێ بە کوڕ.

«تو كێی»

ئەتۆ كێی وا،

به شەپۆلی وشەی بيرۆز

دلْمت هەژاند!؟

له خەوی سارد و نامۆدا

هەستی ئالْۆزمت راپەڕاند؟

تريفەی كەمەندی نيگات

له ئاسۆی بيرەوەريمدا

هێلْی هيوای ژيانمی نەخشاند؟

ئەتۆ كێی وا!؟

له ئاسمانی ئەشقی بيرۆز

رێژنه بارانی وەفات

بەسەر لەشی ژاكاو و ماندوما باراند؟

له خەرمانەی تريفەی مانگ

چەپك چەپك

بۆنی عەتری

مێخەك و سملْ و ريحانەت

به ناو دەروونمدا پرژاند؟

ده پێم بلْێ!

فريشته خووە، بەسيه رامان

دەبا!

لە رانەوەی پڕ پرە و پەرەنگی گوارەت

ئاهەنگی لێدانی دڵ بێ

دەلێگەرێ:

سێحری تریفەی

پیکەنینت

ئاوێتەی گیانی ماندوم بێ

دەلێگەرێ!

با پارێزگای ئەوینەکات

جێی حەسانەوەی هەرێمی ژیانم بێ

75/7/22

«لە دايك بوونێكی نوێ»

دەستی بير بۆ پێنووس دەبەم

لە بەر تەوژمی ئێش و ئازاری دەروون

لاڵ و واڵە

نايمتە گۆ

زمانی شەتەك دراوم

ويشك و بێ هيوايە قەڵەمی شكاوم

دلۆپ، دلۆپ،

فرميسكی چاوگەی ئەوين

بە سەريا دەرژێ و

لەشی ساكار و زەرد هەڵگەراوی

تين و گڕی تێدە گەڕێ

راستە هەموو ئەندامی بير

لە سەر سكڵی ئەوينی تۆ

قرچ، قرچ ئەبرژێ، ئەسووتێ

بەڵام كوانێ؟

كوا ئوخژنێ؟

ميوانی ساتێكی

دڵی پڕ لە خورپەم دەبێ؟

ئاخ... كە چەندە بێ ئوقرەیە

هەڵۆی كوێستانی،

بەرزی یادت

بەر دەشت و نشێو و چیا و رووباری

هیوامانا

بۆ داهاتوو یەكی رووناك

باڵی بدات

وەرە با لە ئامێزی مێژوودا

ژوانی تریفە و پێكەنین

بكەینە گەڕی رەشبەڵەك

با ئاهەنگی

لە دایك بوونێكی نوێ

سەر چۆپیمان بۆ بكێشێ!

75/11/11

«بروسكەی هیوا»

قەڵەمی بیرم ناتوانێ

ئاوێزانی لاپەڕی بیرەوەری بێ و

چەند لاپەڕەیەك پڕكاتەوە

لەبەر ئەوەی.

هەر بە تەنیا

ئەوینی پیرۆزی تۆیە

گشت لاپەڕی ژینمی پڕكردۆتەوە

هۆ فریشتەی سەر دوندی هیوا

چاو لەبەرتا شەوارەیە

بروسكەی بە هێزی نیگات

دڵی پڕ لە حەز و تاسەم دەمەژێنێ

كە بە چاوی ئەوینەوە

كاتێ سەیری دیمەنی ئاهۆرات دەكەم

لە خۆشیانا

جین، جین

بەستەی سەوزی دڵم

بۆ بێستانی ئەشقی پاكت

دەهۆنمەوە.

75/9/16

«ژانی شوكرانە»

لە سەر لێوم وشەی شوكر چە كەری دا

بە فرمێسكم لە نێو كێڵگەی شۆەكاتا

نەمامی شێعر سەوز بوو

بیری كاڵم، لە سەر سینگی دەریاكان و

بەرۆی ئاسمان

وێڵ بێت و دەخولێتەوە،

بە برووسكەی بیرێكی نوێ، ژان دەیگرێ

لەچی بدوێم؟

لە رێباز و پێبازانا سەنگرێ هەڵم دەگرێ

كە زریانی وەشیوومە دڕ

لە نێو ژانی دڕك و گڕا،

لە سەخڵەت و سەرمای ژینا شكاندوویە

لك وپۆپی داری هیوام.

بەرە بوون هەنگاو نانێم

چونكا ئەمن

لە ژوانی ئاواتە لەمێژهینەكانی

مێژوودا بە زارۆكی فرچكم گرتوە؛

گەلی شوكرانە بژیرم

پاكی و راستی لە دەرونمال جێی گرتووە.
75/1/24

«ڕۆژنامەی شۆرشگێڕ»

وەر گێڕانی چەند شێعری

ئەحمەد شاملوو

له کاتێکا موسەلسەل وه قرمه کەوت
مەرگ ڕو بە ڕوم دانیشتبوو
لەو بەری مێزی ڕاوێژ«چ دەبێ بکرێ و چلۆن»
نموونه چاپ کراوەکانی بە مێشکما هات؛
«ئەی بۆ هەڵ ناسیتە سەر پێ؟
مەگینە بڕیار وایە
خوێن بێ و
چەرخی چاپخانە
هەڵسورێنێ»

پایزی 75

«بونلسۆن ساندلا»

تۆ لەو بەری زەوی

لە ناورکەی ئاگراویت

منیش لێرە

هێڵی پەیوەندمان دوور لە خەوشی زەمانە

کەمترین مەودای جیهانە

دەستی متمانە درێژ کە بۆ لام
ئەی جیرانی دەرد و پەژارە

لە ژێر قەمچی دڕی بادا

لەمپەری شەمی لەرزانی

سرود وێژی ستایشێکی لە بیر چوین

لە هۆنراوەی لاوازو کورتا

نەك هەر تۆ

فیداکار و بێ بەشی.

«ماسی»

وەبیرم نایە قەت ئاوا بوو بێ دڵی من

بەم چەشنە

گەرم و سوور

وا هەست دەکەم

لە دزێوترین ساتەکانی ئەم شەوە مەگبارەدا

هەزاران کانیاوی خۆری بڕوایم

لە ناو دڵدا هەڵ دەقوڵێ

وا هەست دەکەم

لە هەر سوچ و قوژبنێکی ئەم شۆرەکاتی ناهومیدیە

هەزاران لێرواری گەشاوە

لە نەکاو دەڕوێ

ئاخ ئەی بڕوای ون بوو،

ئەی ماسی رەوەکی لەدەس دەرچوو

کە توێ توی

لە تاڵاوی ئاوێنەی خزاوی

من ئاو روون کەرەوەم

ئەوا بە سبحری ئەوین

لە تاڵاوی ئاوێنە ڕا

شێلەگەیەك بۆ من هەڵبەستە

وەبیرم نایە قەت ئاوا بوو بێ

دەستی من

بەم چەشنە گەورە هەراو

وا هەست دەكەم

لە چاوانی منا

- بە تكە فرمێسكی خوێنین

سرودی هەتاوی بێ ئاوا بوون

وەگیان دێ

وا هەست دەكەم

لە هەرە ماریكمدا

لە هەر جارە لێدانێكی دڵمدا

ئێستا:

زەنگی وەڕێ خستنی كاروان لێدەدا

شەوی رووتهەڵەم هاتۆتە ژوور

هەروەكو رۆحی ئاو

دوو ماسی لە سینگیدا و ئاوێنەیەك بە دەستێوە

زولفە خاوەكانیشی خەزە بوون و

وەكو خەزەش لێك هاڵا و

لە بەر دەركی ناهومێدیا لە بانگم دا

ئاخ ئەی بە بڕوا گەیشتوو

تازە دات نانێمەوە.

زستانی 74

«باخی ئاوێنە»

چرایەك بە دەستمەوە، چرایەك لە ڕوو بە ڕوم

دەچمە شەڕی تاریکایی

بیشکە ماندۆکان

لەگەرما و گەرمی راژاندنا

وێستاون

هەتاویکیش لە ناخەوە

پشکۆی هەمو کاکەشانە سووتاوەکان

دەگەشێنێتەوە

هاورە سەرکەشەکانی بروسکە

ئەو کاتەی کە تەرزە

لە ناخی بێ ئارا و قارای هەورا

گەرا دەکا

ژانی دامرکاوی دارە مێویش

ئەو کاتەی کە وردە قۆرە

لە جەم سەری لقە درێژ و پێچ خواردۆکانەوە

چرۆ دەردەکا

هاواری من لە هەمو ڕا کردن لە کوێرەوەری بوو

چوونكە لە سامناكترین شەوەكان دا

داماوانە

بۆ خۆر پاڕامەوە

تۆ لە خۆر و كازێوەكانەوە هاتووی

تۆ لە ئاوێنە و هاوریشمەكانەوە هاتووی

لەو شوێنە خاڵیەیی كە نە خودا بوو نە ئاگریش

بۆ نیگا و براوی تۆ

داماوانە دەپاڕامەوە

رەوتێكی راستەقینە

لە مەودای دوو مەرگ و

لە كلۆری نێوان دوو تەنیاییدا

(ئابەم جۆرەیە نیگا و بڕاوی تۆ)

شادی تۆ مەزن و بێ بەزەیە

نەفەست لەدەستە خاڵیەكانی منا

سەوزە و گۆرانین

من هەڵدەستم

چرایەك لەدەستمدا

ژەنگ و ژاری رۆحمی بێ دەسووم

ئاوێنەیەك لە بەرابەر ئاوێنەكەت دادەنێم

تا بێ بڕانەوەیەك

ساز كەم لە تۆ.

زستانی 74

«سرودێ بۆ رێز و خۆشەویستی»

ماچەكانت

مەلی بە جریوەی دارسانن

مەمكەكانیشت پوورە هەنگی كوێستانەكان

لە شیشت رازێكی هەرمانە

كە لە چۆڵگەبەكی مەزن دا

بۆیان هێناوە مەدی

لەشی تۆ ئاهەنگێكە و

لەشی منیش وشەیە، تێی دەگەڕێ

- تا بەستە بێتە گیان،

سرودێ كە بەردەوامی دەخوازێ

لە نیگات هەمو مێهرەبانێك بەدی دەكرێ

قاسیدێ كە هەواڵی ژیان دێنێ.

لە كپ برونشیت هەمو دەنگێ

هاوارێكە «بوون» ئەزموون دەكا.

«خۆشە ویستی»

لەو پەڕی سنووری لەشتا خۆشم دەوێی

شەراب و رووناکی و

ئاوێنە و چەکچەکیلە تامەزرۆکانم پێ بدە

ئاسمانی بەرزو کەوانەی بەرینی پرد

باڵندەکان و کۆلکەزێڕینەم پێ بدە …

لەو پەڕی سنووری لەشمەوە

خۆشم دەوێی

دەستم پێت راناگا

لەئەوپەڕی دورییەوە

پەیامبەری لەشەکان کۆتایی دێ

گڕ سۆزی بێ ئۆقرەیی و

ویستەمانمان بە تەواوی

دەنیشنەوە

لە ئەو پەڕی ئەوینەوە

خۆشم دەوێی

لەوپەڕی پەردە و رەنگەوە

لەئەوپەڕی جەستەی هەردووکمانەووە

بەڵێنی ژوانێکم پێ بدە

شێعریکی فارس

«كاروان»

پيش آ!

اى ناز فرشتة طوفان

كه در چشمانت غبار و ماتم غم انگيزى

سنگينى مى‌كند.

پيش آ...

كه دنيا برايم يم انديشه بى انتهاست

در لابەلاى جادة پر پيچ و خم زمان

اشك يتيمان زخمى تشنه لب است

همچو طوفان و گردباد مرگ آور

بر سكان فرسودة زمان

هر دم مى‌كوبد.

هر بار سرنشينانش را با در جانكاه و سوز،

با ناله‌هاى در گلومانده

كه با سمفونياى دنياى نو

در نى چوپان سالخورده زمان

با پيكر هراسان از ظلم

بيشتر مى‌دمد و

چشم در راه کاروان است،

صبح فرا می‌رسد.

آه!

که چه جانسوز است

غم و اندوه بر کاروان.

پیش آ!

ای فرشتة کاروان

ابر سباه و تیره

بر آسمان کبود فایق است،

بارانی می‌خواهد بی انتها

سیراب کند زمین تشنه را.

70/8/16